

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 425/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského a zo sudcov Petra Straku a Roberta Šorla (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Šimonom Cibulkom, Hodžova 53, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu pred opakovaným stíhaním podľa čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom sp. zn. Pv 201/19/3304-22 z 23. apríla 2019 a uznesením povereného príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru Nové Mesto nad Váhom sp. zn. ČVS: ORP-120/NM-NM-2019 z 21. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. decembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

██████████, t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody ██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Šimonom Cibulkom, Hodžova 53, Trenčín, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu pred opakovaným stíhaním podľa čl. 50 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom sp. zn. Pv 201/19/3304-22 z 23. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie prokuratúry“) a uznesením povereného príslušníka Obvodného oddelenia Policajného zboru Nové Mesto nad Váhom sp. zn. ČVS: ORP-120/NM-NM-2019 z 21. marca 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie povereného príslušníka“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 21. marca 2019 bolo napadnutým uznesením povereného príslušníka sťažovateľovi vznesené obvinenie pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, pre prečin nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. a), b) a c) ods. 2 písm. a) a b) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a § 138 písm. b) Trestného zákona a pre prečin marenia výkonu súdneho rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. i) Trestného zákona. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola napadnutým uznesením prokuratúry zamietnutá ako nedôvodná. Obvinenie bolo vznesené pre skutok, že sťažovateľ od presne nezisteného obdobia približne po dobu tri a pol roka vulgárne, či už slovom, prostredníctvom SMS správ, alebo telefonicky uráža svoju bývalú družku a matku ich spoločného syna ██████████ (ďalej len „poškodená“), od januára 2019 sa jej začal aj vyhrážať, že ju psychicky zničí, napísal jej, že je sledovaná, poslal jej fotografiu jej motorového vozidla, a to aj napriek tomu, že 1. marca 2019 bolo Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 P 6/2019 vydané rozhodnutie, ktorým okresný súd okrem iného sťažovateľovi zakázal kontaktovať poškodenú s výnimkou kontaktovania nevyhnutného na realizáciu súdom upraveného styku s maloletým synom, v dôsledku čoho vzbudil u poškodenej dôvodnú obavu o jej život a zdravie, spočívajúcu v tom, že sa bojí, že jej môže ublížiť, keďže ju už v minulosti fyzicky napadol, a taktiež má z takéhoto konania zdravotné problémy, zvýšený krvný tlak v dôsledku stresu.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zdôvodňuje nezákonnosť vzneseného obvinenia porušením zásady *res iudicata*, keď poukazuje na rozkaz Okresného úradu Nové Mesto nad Váhom o uložení sankcie za priestupok z 22. februára 2019 (ďalej len „rozkaz“). Týmto rozkazom bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“), ktorého sa dopustil úmyselným narušením občianskeho spolunažívania iným hrubým správaním na tom skutkovom základe, že od presne nezisteného dňa v decembri 2018 do 28. januára 2019 v Novom Meste nad Váhom zasielal poškodenej SMS správy, v ktorých uvádzal na jej adresu vulgárne nadávky. Za tento priestupok mu bola uložená pokuta vo výške 20 eur.

4. Sťažovateľ namieta, že je v súčasnosti stíhaný za skutok, za ktorý už bol právoplatne odsúdený a potrestaný v priestupkovom konaní, čo priamo odporuje zásade *res iudicata* vyjadrenej v § 2 ods. 8 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a čl. 50 ods. 5 ústavy, ako aj § 9 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku v spojení s čl. 154c ods. 1 ústavy a čl. 4 protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Výkladom uvedených uznesení možno podľa sťažovateľa dôjsť k záveru, že osobe nesmie byť vznesené obvinenie, pokiaľ existuje iné rozhodnutie (v trestnom alebo priestupkovom konaní) za totožný skutok, resp. pokiaľ toto rozhodnutie nebolo zrušené prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku. Rozkaz v priestupkovom konaní bol právoplatný 15. marca 2019, t. j. pred vznesením obvinenia 21. marca 2019. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Lauko proti Slovenskej republike, z ktorého vyplýva, že konanie podľa zákona o priestupkoch má trestnú povahu v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru. A teda právoplatné rozhodnutie o tom istom skutku v priestupkovom konaní vytvára prekážku rozhodnutej veci aj vo vzťahu k trestnému konaniu. Uvedené si podľa sťažovateľa uvedomil aj orgán činný v trestnom konaní, keď na jeho podnet podal prokurátor na správnom úseku okresnej prokuratúry protest, ktorým sa domáhal zrušenia rozkazu o uložení sankcie za priestupok. Protestu prokurátora bolo rozhodnutím prvostupňového orgánu vyhovené a rozkaz o uložení sankcie za priestupok bol

zrušený. Na základe odvolania sťažovateľa Okresný úrad Trenčín protestu prokurátora nevyhovel. Rozkaz okresného úradu je stále právoplatný.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že aj keď prekážka *res iudicata*, resp. *ne bis in idem* nebola namietaná v sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, prokurátor mal dbať o to, aby sťažovateľ nebol stíhaný (obvinený) za skutok, pre ktorý bol už postihnutý v priestupkovom konaní, a to z úradnej povinnosti. Z uvedeného dôvodu mala podľa sťažovateľa okresná prokuratúra zrušiť uznesenie o vznesení obvinenia. Sťažovateľ sa vo verejnom záujme snaží docieľiť, aby ústavný súd vyslovil právny záver, že postup prokuratúry spočívajúci v odstraňovaní prekážky *res iudicata*, resp. *ne bis in idem* až po vznesení obvinenia pre totožnosť skutku, je v rozpore s Trestným poriadkom a s ústavou. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza aj okolnosti jeho vzatia do väzby, no vzhľadom na formuláciu jeho sťažnosti a najmä petitu ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné ich bližšie konkretizovať.

6. Z uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie svojho práva podľa čl. 50 ods. 5 ústavy napadnutým uznesením okresnej prokuratúry a napadnutým uznesením povereného príslušníka, napadnuté uznesenie okresnej prokuratúry zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 €, ako aj náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

11. Podľa čl. 50 ods. 5 ústavy nikoho nemožno trestne stíhať za čin, za ktorý bol už právoplatne odsúdený alebo oslobodený spod obžaloby. Táto zásada nevylučuje uplatnenie mimoriadnych opravných prostriedkov v súlade so zákonom.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

12. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdené porušenie jeho základného práva na ochranu pred opakovaným stíhaním podľa čl. 50 ods. 5 ústavy napadnutým

uznesením okresnej prokuratúry, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu povereného príslušníka o vznesení obvinenia. Podľa sťažovateľa prebiehajúce trestné konanie znamená porušenie zásady *ne bis in idem*, keďže mu za totožný skutok bola už uložená sankcia v konaní o priestupku.

13. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom, resp. iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Orgány činné v trestnom konaní a všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

14. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, ak existuje všeobecný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Prijatie takej sťažnosti vylučuje nedostatok právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 130/02).

15. Zásah pre účely ochrany ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv môže ústavný súd urobiť až vtedy, ak ostatné orgány verejnej moci nie sú schopné protiústavný stav napraviť. Ústavný súd taktiež stabilne judikuje, že základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „sú výsledkové“, čo znamená, že

im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia orgánov verejnej moci – osobitne všeobecných súdov.

16. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľa napadnutým uznesením povereného príslušníka využil jemu dostupné právne prostriedky, na použitie ktorých bol oprávnený podľa ustanovení Trestného poriadku. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť, o ktorej rozhodovala okresná prokuratúra. Oprávnením, ale aj povinnosťou okresnej prokuratúry vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia bolo v prípade zistenia zásahu orgánu činného v trestnom konaní nižšieho stupňa do základných práv sťažovateľa týmto základným právam poskytnúť primeranú ochranu. V danej veci teda existoval orgán verejnej moci, ktorého právomoc poskytnúť základným právam sťažovateľa individuálnu ochranu predchádzala právomoci ústavného súdu.

17. Okrem toho sťažovateľ proti rozhodnutiu okresnej prokuratúry mohol postupovať podľa 364 ods. 1 písm. a) v spojení s § 363 Trestného poriadku, podľa ktorých generálny prokurátor Slovenskej republiky zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím bol porušený zákon, pričom návrh na takéto rozhodnutie môže podať obvinený do troch mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia. Týmto postupom mohol sťažovateľ podľa § 366 ods. 1 a 2 Trestného poriadku dosiahnuť zrušenie rozhodnutia o vznesení obvinenia. Z tvrdení sťažovateľa použitie tohto prostriedku nápravy nevyplýva.

18. V súvislosti s namietaným porušením práva sťažovateľa napadnutým uznesením prokuratúry ústavný súd prihliadal na skutočnosť, že sa dotknutá trestná vec sťažovateľa v decembri 2019 v čase podania ústavnej sťažnosti nachádzala v štádiu prípravného konania. Podľa zistení ústavného súdu je sťažovateľova trestná vec v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti vedená na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 4/2020 po podaní obžaloby, termín hlavného pojednávania bol odročený na 18. január 2021.

19. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až do konca proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov). V zmysle platnej právnej úpravy tak sťažovateľ má v nasledujúcich štádiách trestného konania možnosť domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv, a to na hlavnom pojednávaní, prípadne prostredníctvom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. V tejto súvislosti ústavný súd upozorňuje na znenie ustanovenia § 281 ods. 2 v spojení s § 215 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, podľa ktorého súd môže zastaviť trestné stíhanie aj vtedy, ak zistí na hlavnom pojednávaní, že o skutku obvineného bolo už právoplatne rozhodnuté disciplinárne iným orgánom alebo orgánom príslušným na konanie o priestupku alebo o inom správnom delikte, cudzozemským súdom alebo iným cudzozemským orgánom príslušným na konanie o trestnom čine, priestupku alebo o inom správnom delikte a toto rozhodnutie možno považovať za dostačujúce.

20. Ústavný súd tak dospel k záveru, že systém trestného konania poskytuje sťažovateľovi právne prostriedky, ktorými sa môže účinne domáhať ochrany svojich označených práv. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc sudcu všeobecného súdu, ktorý je primárne oprávnený a povinný korigovať prípadné pochybenia aktuálneho procesného postupu orgánov činných v trestnom konaní a poskytnúť tak ochranu právam sťažovateľa. Sťažovateľ sa s prípadnou ústavnou sťažnosťou môže na ústavný súd obrátiť až po vyčerpaní označených opravných prostriedkov, teda až vo fáze právoplatného skončenia vedeného trestného konania.

21. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 50 ods. 5 ústavy napadnutým uznesením povereného príslušníka, ako aj napadnutým uznesením prokuratúry odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

22. Nad rámec uvedeného nemožno prehliadnuť, že prekážka *res iudicata*, resp. *ne bis in idem* nebola namietaná v sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Sťažovateľ tvrdí, že prokuratúra mala dbať na to, aby sťažovateľ nebol stíhaný za skutok, pre ktorý bol už postihnutý v priestupkovom konaní z úradnej povinnosti. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Inak povedané, pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom zásadnú argumentáciu, ktorú mohol predniesť už pred všeobecnými súdmi, avšak tieto nepredniesol, treba vychádzať z toho, že materiálne nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje (pozri napr. I. ÚS 353/06).

23. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti (zrušenie napadnutého uznesenia prokuratúry a vrátenie veci na ďalšie konanie, návrhu na priznanie finančného zadost'učinenia a náhrady trov právneho zastúpenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu